

Opiniërend

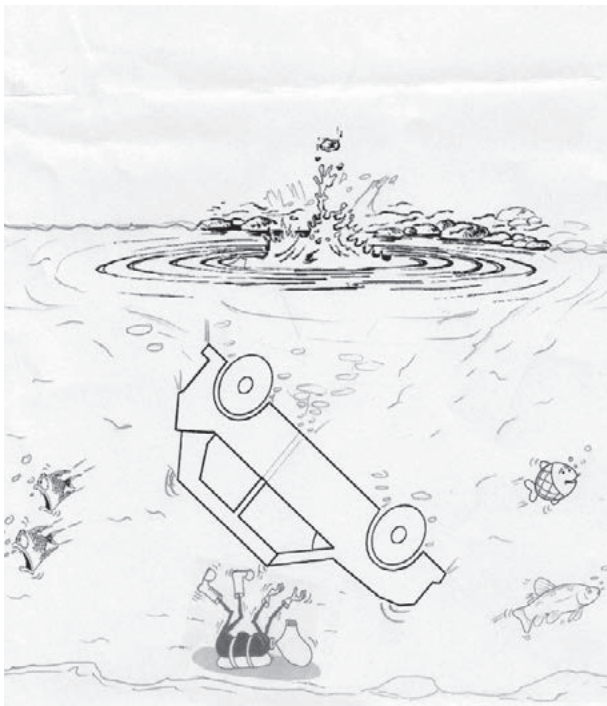
Waarom gebeuren er nog zoveel ongelukken met vrijwillige brandweerduikers.....?

John Awater¹

Dit opiniërend artikel is een vervolg op mijn eerdere publicatie in TtA, het editorial 'Brandweer te water? Neen maar...of Ja, mits' gepubliceerd in het eerste nummer van 2016. Daarin heb ik gesteld dat duiken en onderwateractiviteiten vakmanschap vereisen, die slechts beperkt bij de vrijwillige brandweer aanwezig is. Ook lijkt de ondersteuning van deze gevaarlijke activiteiten vanuit de organisatie minimaal te zijn.

Hoewel een opiniërend artikel doorgaans niet gestoeld is op onderzoek, ben ik zo vrij geweest een aantal interviews te houden met beleidsmakers, hoge ambtenaren, eigenaren duikbedrijven en op- & begeleiders in het 'zwembad'. Hieronder zullen enkele korte quotes uit de interviews worden weergegeven. De interviews maken wederom nog duidelijker dat het nog steeds goed mis is met de 'vrijwillige brandweerduiker' in Nederland. Pikant detail; Na het verschijnen van m'n editorial begin vorig jaar heb ik afgelopen jaar geprobeerd de vrijwillige brandweer gerelateerde branche en-, de betrokken opleiders te interviewen. Dat is tot op heden niet gelukt en het lijkt erop dat er een onuitgesproken 'cordon sanitaire' is. Waarom?

De vraag is: *Waarom gebeuren er nog steeds ernstige ongelukken met (vrijwillige) brandweerduikers?*

¹ Underwater Consultancy, Hippolytushoef; email: john@underwaterconsultancy.nl

Achtergrond:

Al decennia lang valt het mij op dat de aquanaut, diepze onderzoeker, niet de aandacht krijgt die het verdient, dit in tegenstelling tot de astronaut, de ruimtevaarder. Globaal zijn er drie stromingen aquanauten; de professional – defensie & beroepsduiker, de sportduiker en de (vrijwillige) brandweerduiker. Deze laatste heeft, als semiprofessionaal, meer aandacht nodig van opdrachtgevers! Zou het te maken hebben met het zeer grote vrijwilligersgehalte bij de brandweer tegenover de professionele aanpak bij de astronauten?

Sinds begin jaren zeventig ben ik actief betrokken bij onderwater werkzaamheden als verantwoordelijk leidinggevende. Het betreft succesvol voorbereide, uitgevoerde en afgeronde werkzaamheden, niet alleen met duikers in de on- en offshore industrie, maar ook bij grote civiele werken, waaronder de bouw en afronding van de Oosterschelde Stormvloed Kering. Ik heb mede bijgedragen aan de opleidingen Medische Aspecten Duiken A & B (MAD-A & B), die tijdens de Oosterschelde werken ontwikkeld is. In de Oosterschelde periode en ook daarna profiteerde de gehele onderwater industrie van de MAD-A & B en de opleiding kreeg een grensoverschrijdende acceptatie. Een en ander resulteerde in nieuwe wetgeving met positief resultaat, namelijk aandacht voor medische aspecten van duiken naar de gehele industrie. De benodigde opleidingen zijn nu wettelijk verplicht in de professionele duikwereld.

In het maandblad 'De Ingenieur' stond in het septembernummer van vorig jaar een artikel over 'Schijnveiligheid'. Hier meldde een lid van de Raad van de Onderzoeksraad voor Veiligheid (OVV) dat de ketenverantwoordelijkheid een knelpunt bleef. Ik citeer; "Iedereen denkt dan: alle keurmerken zijn in orde, het systeem is gecertificeerd, dus het zal wel goed gaan". Als zowel de installateurs als de installaties gecertificeerd zijn, dan blijkt dit geen garantie voor veiligheid te bieden. Hoewel het artikel niet direct gaat over duikveiligheid, liggen er wel vele parallellen waarvan de vrijwillige brandweer duiker en de leiding van zouden kunnen leren. Naar aanleiding van het artikel heb ik een interview aangevraagd bij dit directielid van de OVV. Het resultaat was helaas negatief en het interview kon niet plaatsvinden. Een woordvoerder verwees naar het OVV rapport van het duikongeval van de brandweer, die in 2008 in Terneuzen dodelijk verongelukte. Het rapport wees op de tekortkomingen in de organisatie van de

brandweer, die ook eerder bij duikactiviteiten tot een fatale afloop hadden geleid.

De burgermeester reageerde: 'Mede naar aanleiding van dit interview ga ik mijn positie aanpassen in de veiligheid regio, omdat je helemaal gelijk hebt'. De reactie van de Officier van Justitie/Strafrecht was: 'Wij gaan actief vervolgen bij vermeende delicten, ook in deze gevallen. Teven het is bizar dat in de toch professionele brandweergroep zo'n zeventig procent vrijwilligers zijn'. De Directeur ROV- Duikbedrijf was van mening dat: 'Graag nemen wij het lastige werk over van de vrijwillige brandweerder'. De Manager Duik-ROV bedrijf: 'Soms is er wisselwerking mogelijk tussen de groepen van de brandweer, als één groep hulp nodig heeft, maar te vaak niet'. En volgens begeleiders zwembad/duiktank werd de training niet zo serieus genomen: 'Men komt te weinig, één tot twee maal per jaar en het lijkt – in het weekend – veelal een uitje'.

De Brandweerszelf probeert veel te doen om duikongevallen te voorkomen, veelal gestoeld op techniek. Te vaak mist men hierbij het overzicht, de helicopterview. Men zit er veelal te dicht op. Daarnaast zijn er voor de vrijwillige brandweerder veel te weinig korte training- & intensiteit oefeningen. Mijn ervaring is ook dat buitenstaanders, die niet direct behoren tot deze, toch wat gesloten groep van brandweers, zich er liever niet mee mogen bemoeien.

Het is mijn overtuiging dat dit niet alleen aan de brandweerder zelf ligt, maar vooral aan de beleidsmakers die verantwoordelijk zijn voor de inzet van de vrijwillige brandweerder en de uitvoering van de opgedragen werkzaamheden. En dat zijn in het algemeen mensen met vaak een tijdelijke ambtelijke functies zoals politici in een veiligheidsregio. Helaas hebben die weinig tot geen verstand van het echte onderwaterwerk. Wat er toe leidt dat zij veelal blindvaren op de expertise van de brandweer zelf waardoor het eerder genoemde cordon sanitaire, het ontwijken van contact en reacties, in stand blijft. Dat maakt dat de gestelde vraag complex is en nog geen duidelijk antwoord heeft.